

FILMŠULA, Kosovelov dom Sežana, četrtek, 7. februar 2019 ob 15h

TRGOVINICA ZA SAMOMORE

Le magasin des suicides, Francija, Kanada, Belgija, 79 min, 2012

Režija: Patrice Leconte

Scenarij: Patrice Leconte, Jean Teulé

Po romanu: Jean Teulé

Glasovi: Bernard Alane, Isabelle

Spade, Kacey Mottet Klein, Isabelle

Giami, Laurent Gendron

Likovna podoba in animacija: Régis Vidal, Florian Thouret

Glasba: Etienne Perruchon

Nagrade, nominacije, potrditve: Cannes 2012. Otvoritveni film – Anancy 2012. La Rochelle 2012. Toronto 2012. Sitges 2012. Nominacija za Evropsko filmsko nagrado mladega občinstva 2013. Otvoritveni film – Animateka 2013.

KRATKA VSEBINA IN OCENA

»Je vaše življenje polomija?– Naj bo vaša smrt uspešnica!« V sivem mestu, kjer recesijo spremlja depresija, se družina Kravaš že več generacij ukvarja s prodajo pripomočkov za samomorilce. Družinski posel cveti, vse dokler se nekega dne v mrakobno vzdušje trgovinice ne prikrade zahrbtni sovražnik – veselje do življenja! Rodi se Alan, nov družinski član, srečno in nasmejano dete, za katerega sta starša upala, da bo slabovoljen vsaj toliko kot njegova najstniška sestra Marilyn in brat Vincent. Toda smeha malega Alana se nalezejo tudi tisti, ki bi zaradi posla morali ostati karseda turobni...

Trgovinica za samomore je na prvi pogled povsem politično nekorekten animirani film, iz katerega se duha mrtvaškost, zatohlost smrti in pesimizem brez primere. Vse to je speljano preko skrajnih meja naše perceptivne sprejemljivosti, do dogodka preformuliracije eksistencialnih vrednot – binarne opozicije ostajajo, a je normativ nasproten. Tako film **Patricea Lacontea**, ki je posnet po slovitom istoimenskem romanu **Jean Teuléa**, ni nič drugega kot čudovita hvalnica optimizmu in dobroti. Ta sta danes še tako potrebna, pa naj smo v času gospodarske krize, ekonomske konjunkcije, predvsem pa v času trhljih vrednot in nestabilnih moralnih temeljev družbe.

Satirično pripoved objema risana likovna zasnova izgleda *cut-out* marionet, ki sta ji **Régis Vidal** in **Florian Thouret** vlila nekaj kapelj več barvila, bodisi rdečega, zelenega ali črnega, a ga kot-da-s-spodnjim-delom-dlani tudi razmazala do pastelnih nians. Robovi so močni in jasni, kar v takšni vizualni kombinaciji like in elemente lepo lušči do poudarka.

TEME ZA RAZMISLEK

GLASBENO-ANIMIRANI FILM

Že pri filmu **Bohemian Rhapsody** (2018) smo se nekoliko razpisali o žanru glasbenega filma. *Trgovinica za samomore* je glasbeno-animirani film, ki se ob bok postavlja družinskim animiranim filmov, ki so danes na voljo večinoma v komercialnih kinih. A če se spomnimo najlepših primerov, so to **Levji kralj** (1994), **Mala morska deklica** (1989), **Aladin** (1992), **Vaiana** (2016), **Predbožična mora** (1993), **Lepotica in zver** (1991), **Sneguljčica in sedem palčkov** (1937), **Ostržek** (1940) itd.

Za tokratni film bi težko rekli, da bi sodil v ti. podžanr družinskega filma, saj bi ga zaradi ciničnega pristopa verjetno nižja polovica družina težko razumela. A tudi prvine muzikla, ti. »songi« nakazujejo, da bi si film morale ogledati družine – ob tem bi vsekakor moralo biti z otroki nekaj pogovora in pojasnil. To pa sodi že tako na splošno za mnogo reči, ki se odvijajo v naši družbi. *Trgovinica za samomore* je morda le bistveno bolj življenjska in prizemljena filmska zabava od marsikaterih drugih filmov, ki jih družine hodijo gledati skupaj.

Katere prvine filma so te najbolj pritegnile? Zakaj misliš, da je film posnet na animirani način – zakaj ni igran? Kakšna se ti zdi likovna zasnova filma? Kako je film montiran?

FILM PO ROMANU, FILM IN ROMAN

Režiser in scenarist filma **Patrice Leconte** je po snemanju dejal: »Roman **Jean Teuléja** sem prebral ob njegovem izidu leta 2007, vendar pa si takrat nisem mogel zamisliti, da bi ga bilo mogoče prirediti v film. 'Naturalistični' pristop bi knjigi namreč le odvzel moč in humor. Ko sem kasneje – povsem nepričakovano – dobil ponudbo, da posnamem animirani film, je bilo naenkrat vse kot na dlani: like, prizorišča in tisto čudno trgovino je bilo treba prenesti v popolnoma drugačen kontekst – v neobičajen, namišljen svet. To je bila edina možna pot; ne le edina, pač pa tudi zelo vznemirljiva. Nenadoma se je pred mano odprl nov svet, v katerem sem lahko dal prosto pot tako svoji domišljiji kot temačnemu, a hkrati vedremu humorju. V tem duhu sem se spravil k delu, odločen, da bom spoštoval, kar si je zamislil Jean Teulé, hkrati pa ustvaril nekaj novega. Želel sem narediti sodoben in vznemirjujoč, hkrati pa – upam, da mi je uspelo – zabaven in izviren film. /.../ Pri pisanju scenarija sem si vzel veliko svobode, zato sem se bal, da bo Jean Teulé neprijetno presenečen ali celo šokiran. Ko ga je prebral, pa me je poklical in rekel: 'Zelo mi je všeč, ker je nekaj čisto drugega, hkrati pa v njem najdem vse, kar sem napisal. Ta film bo prav toliko tvoj kot moj; kot če bi ga napisala oba. In songi v filmu so super!' /.../ Animirane filme pogosto obtožujejo, da so namenjeni samo mlademu občinstvu – kot da je animacija lahko le otročja in nikoli zrela. Pa vendar vemo, da se je s filmi, kakršni so **Trojčice iz Bellevilla** (*Les triplettes de Belleville*), **Perzepolis** (*Persepolis*), **Valček z Baširjem** (*Vals Im Bashir*) in **Predbožična mora** (*The Nightmare Before Christmas*) začel nov trend. *Trgovinica za samomore* bi bila rada del te družine. /.../ Hotel sem narediti animirani film in muzikal, subverziven in hkrati družinsko usmerjen, politično nekorekten, a dostopen vsakomur.«

Filmi so v osnovi napisani kot originalni scenariji, posneti povsem brez scenarija (eksperimentalni filmi) ali pa prirejajo kakšno literarno delo. Veščina dobre filmske adaptacije kakšnega literarnega dela ni v zvestobi literarnemu delu, temveč v razumevanju, kaj v literarnem delu ima filmski potencial, in kaj v romanu je ključno, a tega potenciala še ni moč vizualizirati, zato je to potrebno še narediti. Tako scenariji po literarni predlogi pogosto niso zelo »zvesti« literarnemu delu. Enako gre za filmske biografije, kar smo lahko videli ravno nedavno pri filmu *Bohemian Rhapsody*.

NADALJNI FILMSKI PREDLOGI

Grinch (Ron Howard, 2010), **Živalska farma** (*Animal Farm*, Joy Batchelor, John Halas, 1954), **Coraline** (Henry Selick, 2009), **Pri Addamsovih** (*The Addams Family*, 1991, 2019), **Mary in Max** (Adam Eliot, 2009), **Divji planet** (*La planète sauvage*, René Laloux, 1973) itd.

Pripravil: Rok Govednik (Zavod Vizo)